

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Список використаної літератури

1. Апраксина О. А. Методика музикального виховання в школі / О. А. Апраксина. – М. : Просвещение, 1983. – 222 с.
2. Дмитриева Л. В. Методика музикального виховання в школі / Л. В. Дмитриева, Н. М. Черноиваненко. – М. : Просвещение, 1989. – 206 с.
3. Знаменская И. А. Музыкально-языковой словарь и его роль в формировании слушательской культуры школьников / И. А. Знаменская. – Ростов Н/Д : Изд-во обл. ИУУ, 1990. – 19 с.
4. Кабалевский Д. Б. Воспитание ума и сердца / Д. Б. Кабалевский. – М. : Просвещение, 1984. – 204 с.
5. Назайкинский Е. В. О психологии музыкального восприятия / Е. В. Назайкинский. – М. : Музыка, 1972. – 383 с.
6. Петрушин В. И. Музыкальное восприятие как средство изучения личности школьника / В. И. Петрушин // Воспр. психол. – 1986. – № 1. – С. 102 – 104.
7. Юсфин А. Г. Живой организм музыки / А. Г. Юсфин // Семья и школа. – 1991. – № 8. – С. 42 – 44.

УДК 781:371.15

ORCID 0000-0002-7119-3554

*Пастушок Т.В.,
м. Рівне*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ОРКЕСТРОВОГО КОЛЕКТИВУ

***Анотація:** У статті коротко висвітлено педагогічні умови формування комунікативних здібностей майбутнього диригента. Окреслено особливості, притаманні діяльності керівника сучасного оркестрового колективу. Охарактеризовано найсучасніші педагогічні умови формування комунікативної культури керівника оркестрового колективу сьогодення.*

***Ключові слова:** педагогічні умови, диригент, комунікативна культура, оркестровий колектив.*

***Annotation:** The article briefly describes the pedagogical conditions of formation of communicative abilities of the future conductor. The peculiarities inherent in the activity of the head of the modern orchestra collective are outlined. The most up-to-date pedagogical conditions for forming the communicative culture of the leader of the orchestral collective are described.*

***Keywords:** pedagogical conditions, conductor, communicative culture, orchestra collective.*

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Характеризуючи особливості діяльності керівника сучасного оркестрового колективу, зауважимо, що до цього питання зверталася значна кількість науковців, музикантів, педагогів-практиків, психологів. Так, особливості педагогічних умов формування комунікативної культури майбутнього керівника оркестрового колективу розглядають О. Олексюк, Н. Цюлюпа, О. Горбенко, Т. Пляченко, виокремлюючи проблеми, що мають місце в підготовці майбутнього диригента для розвитку його комунікативних здібностей.

Окремі дослідження присвячено проблематиці педагогічних умов можна розглянути в наукових доробках Т. Сясіної, І. Коваленка, О. Олексюк, Я. Сверлюк, С. Світайло.

Структуру комунікативних здібностей керівника аматорського художнього колективу досить чітко окреслено в доробках Г. Анашкіної, Н. Арефіної, В. Чабанного, а психологічні особливості майбутніх диригентів – у дослідженні І. Шевченко та Г. Бродського.

Мета статті – охарактеризувати роль диригента сучасного оркестрового колективу, особливості, притаманні його роботі з оркестрантами, а також показати педагогічні умови, які мають вплив на формування комунікативної культури майбутнього керівника оркестрового колективу сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Розвиток комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу є одною із багатьох взаємодій у структурі педагогічного процесу. Від її пріоритету, відносно головного спрямування студентів на володіння та вдосконалення їх обсягу знань буде залежати відповідний розвиток їхніх вмінь та навичок у майбутній професійній діяльності. Головною особливістю цього складного творчого процесу полягає у зв'язку із змінами самосвідомості особистості, яка зумовлена відповідальністю перед майбутніми поколіннями в результаті власної праці та взаємовідносин з учасниками оркестрового колективу.

Формування комунікативної культури диригента будь-якого оркестрового колективу напряду залежить від педагогічних умов – поєднання зовнішніх та внутрішніх факторів, які забезпечують

процес якісного навчання майбутніх керівників оркестрових колективів, які в свою чергу були досліджені в наукових працях О. Олексюк, Г. Падалки, Н. Цюлюпи, І. Коваленко.

В своїй науковій праці І. Цюряк вважає однією із основних педагогічних умов саморозвиток студентів [2, с. 19], Н. Шелудякова – потребу в особистому пізнанні, вдосконаленні та самореалізації [3], Т. Сясіна – в активному навчанні студентів на практичних та лекційних заняттях [4, с. 21]. В схожих наукових роботах педагогічними умовами також вважають діалогову взаємодію викладача та студентів, забезпечення комфортного психологічного стану студентів на практичних заняттях, впровадження індивідуальних технологій навчання для кожного студента, створення продуктивної атмосфери навчання, орієнтації на практичну діяльність, тощо.

Окрім цього, багато авторів наукових праць вважають педагогічними умовами:

- діалогове навчання, незалежно від рівня знань обох учасників [5, с. 323],
- практична творча реалізація студентів [6, с. 279],
- активізація та використання набутих музично-теоретичних знань та навичок у практичні заняття майбутнього керівника оркестрового колективу [7, с. 235],
- активізація позиції майбутнього професійного фахівця в соціумі [8, с. 20].

Інші автори наукових праць стверджують, що формування комунікативної культури майбутніх керівників оркестрових колективів реалізуються за допомогою наступного ряду педагогічних умов:

- творчий підхід, повага та взаєморозуміння, відповідна атмосфера довіри [9, с. 406],
- розвиток мотивації та вольових якостей у навчанні майбутніх диригентів, активізація творчого розвитку та самооцінка досягнутого рівня комунікативної культури [10, с. 20],
- діалогові відносини та взаєморозуміння [12, с. 24],
- розвиток творчої особистості майбутнього професійного керівника оркестрового колективу [13, с. 437].

Наукові праці, в яких вивчають педагогічні умови, зазвичай виділяють такі основні критерії, як:

- діалогічність спілкування між наставником та студентом,
- творчий підхід,
- професійну готовність майбутніх диригентів до практичної діяльності,
- створення максимально-сприятливих умов для навчання,
- збагачення наукових досліджень у сфері оркестрового музикування.

Аналізуючи праці вище сказаних наукових праць, можна стверджувати, що для формування комунікативної культури майбутнього керівника оркестрового колективу необхідний ряд наступних педагогічних умов:

- творчий підхід,
- мотивація до навчання з використання комп'ютерних технологій та засобів мультимедіа,
- діалогічність спілкування між викладачем та студентом,
- активність у процесі самоаналізу та самовдосконалення,
- розвиток творчих здібностей із застосуванням найсучасніших методів навчання.

Творчий підхід. Творчість – це певна діяльність людини, яка спрямована на створення нових матеріальних чи духовних цінностей (художні твори, твори мистецтва, наукові праці, інновації, тощо). В одній із наукових праць В. Галузинського було зазначено, що *творчий підхід* – це фактор успіху, чи умова, яка народжена в спільній діяльності викладача та його наставників (студентів), де в першу чергу виділяється студентська творчість, як однозначний компонент творчого навчання відносно педагога. В нашому випадку, творчий підхід розглядається, як частинка діяльнісного підходу. [11, с. 91]. Тому можна стверджувати, що творчий підхід позитивно сприяє удосконаленню комунікативної культури майбутніх керівників оркестрових колективів, за умови запровадження в творчу та практичну діяльність певних таких навчальних компонентів, які сприяють розвитку творчих умінь, навичок та елементів навчання, які сприяють розвитку творчої особистості та самоудосконаленню його професійного рівня.

Мотивація до навчання з використання комп'ютерних технологій та засобів мультимедіа. На практичних заняттях диригування з оркестровим колективом саме мотивація є основною силою для розвитку, яка в свою чергу викликає творчий інтерес студентів до спеціальності диригента та художнього керівника оркестрового колективу, всіх учасників оркестру до пізнання оркестрового звучання та роботи з оркестровим колективом, зацікавленість до професії диригента та диригентською технікою при практичних заняттях з оркестровим колективом, бажання вчитися та вдосконалювати свої знання, уміння аранжувати та оркеструвати нові твори, використовувати та задіювати на практиці комп'ютерні програми для набору оркестрових партитур, розвиток самостійного творчого вдосконалення майбутніх керівників оркестрових колективів.

Діалогічність спілкування між викладачем та студентом. Діалог – це форма продуктивного спілкування двох, або більше людей. В нашому випадку, це вияв довіри та поваги між викладачем та студентом, можливість знайти згоду, коли розмова проходить на партнерських засадах. Серед

головних психологічних труднощів, які можуть проявлятися між керівником оркестрового колективу та його учасниками є такі, як:

- труднощі у мовному спілкуванні та передача особистого емоційного ставлення до художнього матеріалу,
- нерозуміння індивідуальних психологічних рис кожного учасника оркестру,
- невміння налагодити психологічний контакт з оркестровим колективом,
- складності у спілкуванні, які виникають під час репетицій та практичних занять,
- невміння будувати індивідуальні стосунки з учасниками оркестрового колективу відповідно до поставлених практичних завдань.

Комунікативна культура майбутнього керівника оркестрового колективу полягає в таких основних принципах:

- розуміння учасників оркестру та вміння об'єктивно їх оцінювати,
- до кожного оркестранта повинен бути відповідний спосіб звернення, в якому найкраще поєднується індивідуальний підхід з принципами моральності,
- завжди бути готовим до діалогічного спілкування з будь-яким учасником оркестрового колективу,
- дотримуватися правил та норм педагогічної поведінки,
- визнавати та виправляти власні помилки у взаємовідносинах з оркестрантами.

Активність у процесі самоаналізу та самовдосконалення. В своїй науковій праці, займаючись проблемами самостійної роботи студентів, А. Цюприк [14, с. 104] зауважує, що в першокурсників першочерговою самостійною проблемою є пошук необхідної інформації. В процесі навчання, набуваючи професійного досвіду студенти поступово змінюють свій навчальний орієнтир на результативність самостійної роботи та усвідомлення вивченого матеріалу.

В своїх методичних рекомендаціях Л. Теряєва [15, с. 32] пропонує у самостійному опрацюванні використовувати комп'ютерні програми, інформаційні технології, мережу інтернет (пошук електронних бібліотек, електронна пошта, соціальні мережі, проведення обговорень, пошук репертуару, запис нот за допомогою нотних редакторів, виконання творчих завдань). Використання даної інформації дає можливість слухати, аранжувати, корегувати, оркеструвати та використовувати її в практичній діяльності, додатково покращуючи свої знання з музично-теоретичних дисциплін.

Розвиток творчих здібностей із застосуванням найсучасніших методів навчання. Процес активності творчих пошуків у студентів, які формують власну комунікативну культуру, готуючись стати майбутнім керівником оркестрового колективу, відбуваються за рахунок створення креативного простору, особистої спрямованості на вирішення творчих завдань для індивідуального професійного кругозору та багажу знань з теоретичних дисциплін [16, с. 20].

Одним із сучасних методів сьогодення вважають інтерактивне навчання. *Інтерактивне навчання* – це той вид навчальної співпраці, який відбувається за допомогою активної постійної взаємодії усіх її учасників. Така методика навчання розвиває індивідуальні творчі здібності майбутніх керівників оркестрових колективів, а також сприяє закріпленню міцних теоретичних знань. Розвиток таких творчих здібностей в майбутньому позитивно впливає на психологічні відносини диригента з оркестрантами, індивідуальному креативному контакту та загальній співпраці майбутнього керівника оркестру з його творчим колективом.

В сучасних оркестрових колективах сьогодення також можна побачити застосування синтезатора, клавішних інструментів, комп'ютера та різного виду електронних музичних пристроїв. Використання таких технологій у репетиційній роботі сприяє виконанню різних творчих завдань:

- аранжуванню оркестрових творів будь-якої складності,
- вмінню записувати оркестрові ноти та набору партитур в музичних редакторах,
- створення індивідуальної інтерпретації на оркестровий твір будь-якого виду складності.

Розвиток творчих здібностей майбутнього керівника оркестрового колективу сьогодення залежить також від залучення їх до власної композиторської творчості. Велике значення для такого розвитку має написання оркестрових творів для дитячих оркестрових колективів з застосуванням вище сказаних мультимедіа технологій та індивідуальна інтерпретація. Такі здобутки повинні використовуватися майбутніми диригентами на репетиційних заняттях з оркестровим колективом.

Підсумовуючи усе, вище сказане, *педагогічними умовами формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу* було визначено:

- творчий підхід,
- мотивація до навчання з використання комп'ютерних технологій та засобів мультимедіа,
- діалогічність спілкування між викладачем та студентом,
- активність у процесі самоаналізу та самовдосконалення,
- розвиток творчих здібностей із застосуванням найсучасніших методів навчання.

Беручи до уваги педагогічні умови, можна зазначити, що формування комунікативної культури майбутнього керівника оркестрового колективу потребує також поглиблення та оновлення навчальних робочих програм. Для оптимізації всього процесу формування комунікативної культури потрібно посилити методичну підготовку майбутніх диригентів оркестрових колективів та звернути увагу на музично-теоретичну базу підготовки, включаючи новітні методи підготовки та сучасні засоби та методи навчання.

Література:

1. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2013.,
2. Цюряк І.О. Методика застосування особистісно-орієнтованих технологій навчання в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ: [б. в.], 2009. 19 с.,
3. Шелудякова Н.О. Використання інтерактивних методів навчання при проведенні індивідуальних занять: матеріали XIV Міжнародної наукової інтернет-конференції *Сучасний Соціокультурний простір*, 2017.,
4. Сясіна Т.В. Формирование методической компетентности будущего учителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Госуд. пед.ун-т. Комсомольск-на -Амуре, 2005. 21с.,
5. Коваленко І.Г. Педагогічні умови формування професійно-особистісних рис майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. Львів: ЛНУ, 2005. Вип. 19. Ч.1. С. 323-329.],
6. Світайло С.В. Формування фахової компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Київськ. нац. ун-т культури і мистецтв, Київ, 2011. 279 с.,
7. Сверлюк Я. В. Диригентсько-оркестрова освіта: теорія, методика, практика: монографія. Рівне: РДГУ, 2007. 235 с.,
8. Лінь Хай. Методичні засади диригентсько-хорової підготовки студентів до роботи в школах Китаю та України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2007. 20 с.,
9. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. Київ: Поліграфкнига, 1996. 406 с.,
10. Цюлюпа Н.Л. Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2009. 20 с.,
11. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія / В.Галузинський, М.Євтух. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с. 91.,
12. Лебедева О.В. Развитие методической компетентности учителя как средство повышения эффективности учебного процесса в общеобразовательной школе: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Новгород, 2007. 24 с.,
13. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: учебное пособие для вузов. Москва: Юнити – Дана, 2002. 437 с.,
14. Цюприк А.Я. Основні підходи до проблеми організації самостійної роботи студентів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2003, № 6. С. 100-108.,
15. Теряєва Л.А. Методичні рекомендації до формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 32 с.,
16. Білоус О.С. Дидактичні основи формування творчої активності студентів у процесі особистісно-орієнтованого навчання (на матеріалі музичних дисциплін) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 10.00.09. Луцьк, 2005. 20 с.

УДК 781. 2:780. 646.2

ORCID 0000-0001-5312-5390

*Марценюк Г.П.,
м. Київ*

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО КАМЕРНОГО АНСАМБЛЮ ТРОМБОНІВ

Анотація. Досліджено проблеми функціонального камерного ансамблю тромбонів. Надано дефініцію понять "ансамбль" і "камерний ансамбль"; визначено диференціацію ансамблевих жанрів з темброво-акустичною єдністю. Проаналізовано особливості виконавських функцій музикантів в процесі спільної гри. Висвітлено проблеми динамічного та тембрового чинників. Надано деякі рекомендації щодо практики гри в ансамблі.

Ключові слова: тромбон; ансамбль; камерний ансамбль; функціональність; жанр; динамічний та тембровий чинник.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 12

**Rivne
2020**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 12

**м. Рівне
2020**

УДК 788 : 008(063)

I-90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P***Збірник наукових праць видається з 2006 року.***Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 3 від 28 травня 2020 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.**, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;****Палаженко О.П.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Карпак А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Стоян Караіванов**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Пьотр Лято**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Кшиштоф Камінський**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Лодзь, Польща;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Леонов В.А.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Ростов-на-Дону, РФ;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Громченко В.В.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Дніпро;**Кушнірук О.П.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник НАН України, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Овчар О.П.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Цюлюпа Н.Л.** кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне;**Яковчук Н.Д.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Яковчук О.М.**, заслужений діяч мистецтв України, професор, м. Київ.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 12 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2020. – 182 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на музичних інструментах.

Подана проблематика, наукові статті містять корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 788 : 008 (063)

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

З М І С Т

Історія духового музично-виконавського мистецтва

Вовк Р.А. Тростина кларнета (підточування та обігрування)	7
Кушнірук О.П. Роль групи духових інструментів у смислоутворенні форми інструментальних концертів О. Яковчука	15
Овчар О.П. Життєпис і творчий портрет В.О. Богданова – фундатора духової музичної історії України	20
Леонов В.А. Музыкальный слух и сольфеджио	26
Круль П.Ф. Національна музична регіоналістика: інструментознавчий аспект	30
Цюлюпа С.Д. Стан та перспективи розвитку духової музики на Рівненщині	32
Гишка І.С. Алгоритм формування теситурної зони відносного комфорту трубача сьогодення	45
Piotr Lato. Aspects of musical technique and interpretation in Mieczysław Weinberg's Sonata for clarinet and piano op. 28 and Concerto for clarinet and string orchestra op. 104	51
Слупський В.В. Твори Й. Пецеля для ансамблю мідних духових інструментів у контексті німецької традиції XVII ст.	55
Старко В.Г. До річниці вшанування пам'яті В.М. Апатського – відомого вченого, митця, очільника української фаготової школи	60
Закопець Л.М. Історичні аспекти становлення Львівської гобойової школи в контексті мистецьких традицій Європи	64
Гундер П.М., Курілець Я.Б. Циклова комісія "Духові та ударні інструменти" Івано-Франківського музичного училища імені Д. Січинського та їх творчі кроки	68
Віятник М.Ф. Історія становлення, розвитку та творчої діяльності Тернопільського муніципального духового оркестру "Оркестра Волі" (до 30-річчя створення колективу)	79
Зіза О.О. Реалізація компетентнісного підходу до формування мисленнєвої діяльності підлітків у процесі музичного навчання	83
Сіончук О.В. Використання виконавських традицій духових оркестрів у розвитку джазового мистецтва	86
Жуковський А.Я. Становлення та функціонування класу кларнета у Рівненській дитячій музичній школі №1 імені М. В. Лисенка	90
Димченко С.С., Димченко К.С. Відділ духових та ударних інструментів Рівненської ДМШ № 2: історія та сучасність	93
Кирилишен Г.В. Історична хроніка духової інструментальної музики на Тульчинщині XVIII – поч. XXI століть	97

Гайдабура О.Д. Джазово-академічний напрямок естрадно-інструментального жанру	102
Поліщук І.П. Педагогічна концепція виконавської школи гри на трубі Григорія Белінського	105
Маругіна О.О. Значущість реконструкцій моделей поперечної флейти у Німеччині XVIII–XIX століть.....	108
Даюк Ж.Ю., Висоцький Е.В. Культурно-просвітницька діяльність відділу духових та ударних інструментів Терехівського коледжу культури і мистецтв	113
<i>Педагогіка та методика духового музичного мистецтва</i>	
Карп'як А.Я. Флейтове мистецтво та методичні школи.....	117
Скороходов В.П. Смысловые и содержательные особенности исполнения каденций времен барокко и венского классицизма	123
Громченко В.В. Індивідуально-практична своєрідність предмета "Методика викладання фахових дисциплін та педагогічний репертуар"	127
Горбаль Я.М. Педагогічна діяльність Миколи Колесси в контексті становлення львівської диригентської школи.....	130
Концевич О.Ю. Виконавство на трубі у сучасній парадигмі фахової методики.....	134
Цюлюпа Н.Л., Кісюк В.П. Інтенаційність військової музики, як акустичний феномен	141
Палаженко О.П., Стеліга І.М. Специфіка музично-педагогічної діяльності керівника ансамблевого колективу	145
Коробейников В.О. Специфіка формування музичного смаку у дітей молодшого шкільного віку на уроках музики	148
Пастушок Т.В. Педагогічні умови формування комунікативних здібностей майбутнього керівника оркестрового колективу	151
Марценюк Г.П. Проблеми функціонального камерного ансамблю тромбонів	154
Голобородов Д.Ю. Використання індивідуального підходу в молодших інструментальних класах початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.....	161
Відомості про авторів	167
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя	170